T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2024/46
KARAR NO : 2024/296
KARAR TR : 08/07/2024

ÖZET:Davacı Belediye Başkanlığının ayrımcılık yasağı ihlali yaptığı nedeniyle idari para cezası ile cezalandırılmasına ve bu durumun kamuoyuna bildirilmesine ilişkin Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun Kurul Kararının iptali istemiyle açılan davanın İDARİ YARGI YERİNDE çözümlenmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : Bayraklı Belediye Başkanlığı
Vekili : Av. A. A
Davalı : Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu
Vekili : Av. B.G

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacı vekili, müvekkili Belediye Başkanlığı hakkında siyasi görüş nedeniyleayrımcılık yasağı ihlali yaptığından bahisle, 29.500 TL idari para cezası ile cezalandırılmasına ve bu durumun kamuoyuna duyurulmasına ilişkin Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun 01/11/2021 tarih ve 2021/267 sayılı Kurul Kararının iptali istemiyle idari yargı yerinde dava açmıştır.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. İdari Yargıda

2. **Ankara 12. İdare Mahkemesi 21/04/2022 tarih ve E.2022/813, K.2022/862 sayılı kararı**ile, dava konusu idari para cezasının, 5326 sayılı Kanun'un 16. maddesinde belirtilen idari yaptırım türlerinden biri olduğu, 6701 sayılı Kanun uyarınca uygulanan idari para cezasına ilişkin işleme karşı açılan davanın görüm ve çözümünde, 5326 sayılı Kanun'un 27. maddesinin 1. fıkrası uyarınca adli yargının görevli olduğu gerekçesiyle davanın görev yönünden reddine karar vermiş, karara ilişkin istinaf isteminde bulunulması üzerine Ankara Bölge İdare Mahkemesi 10. İdari Dava Dairesi 16/11/2022 tarih ve K.2022/2963, K.2022/4918 sayılı kararı ile, mahkeme kararının hukuka uygun olduğu gerekçesiyle istinaf isteminin reddine kesin olarak karar vermiş, bu karar kesinleşmiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

> *"...Dava konusu idari para cezasının verilmesine dayanak teşkil eden 20/4/2016 gün ve 29690 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun "İdari Yaptırımlar" başlıklı 25. maddesinde; "(1) Ayrımcılık yasağının ihlali hâlinde, bu ihlalin etki ve sonuçlarının ağırlığı, failin ekonomik durumu ve çoklu ayrımcılığın ağırlaştırıcı etkisi dikkate alınarak ihlalden sorumlu olan kamu kurum ve kuruluşları, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları, gerçek kişiler ve özel hukuk tüzel kişileri hakkında bin Türk lirasından on beş bin Türk lirasına kadar idari para cezası uygulanır.*
>
> *(2) Birinci fıkrada belirtilen idari para cezasının kamu kurum ve kuruluşları ile kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları hakkında uygulanması hâlinde, ödenen idari para cezası, cezaya esas ayrımcı uygulamaya kusuruyla sebebiyet veren kamu kurum ve kuruluşlarında görev yapan memurlar ve diğer kamu görevlileri ile kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarında görev yapanlara rücu edilir.*
>
> *(3) 19 uncu maddede öngörülen yükümlülüklere, uyarıya rağmen haklı bir neden olmaksızın belirtilen sürede uymayan birinci fıkra kapsamındaki kişi ve kuruluşlar hakkında beş yüz Türk lirasından iki bin Türk lirasına kadar idari para cezası uygulanır. Bu fıkrada düzenlenen idari para cezaları hakkında da ikinci fıkra hükmü uygulanır.*
>
> *(4) Kurul, verdiği idari para cezasını bir defaya mahsus olmak üzere uyarı cezasına dönüştürebilir. Hakkında uyarı cezası verilen kişi veya kurumun ayrımcı fiilinin tekrarı hâlinde alacağı ceza yüzde elli oranında artırılır. Bu artış ceza üst sınırını aşamaz.*
>
> *(5) Bu Kanuna göre verilen idari para cezaları tebliğinden itibaren bir ay içinde ödenir.*
>
> *(6) Bu Kanunda hüküm bulunmayan hâllerde idari yaptırımlara ilişkin olarak 30/3/2005 tarihli ve*

5326 sayılı Kabahatler Kanunu hükümleri uygulanır. " düzenlemesine,

24/11/2017 gün ve 30250 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Türkiye İnsan Hakları Ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul Ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğin "İdari Yaptırım Kararı" başlıklı 70.maddesinde; "(1) Ayrımcılık yasağının ihlali hâlinde, bu ihlalin etki ve sonuçlarının ağırlığı, failin ekonomik durumu ve çoklu ayrımcılığın ağırlaştırıcı etkisi dikkate alınarak ihlalden sorumlu olan kamu kurum ve kuruluşları, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları, gerçek kişiler ve özel hukuk tüzel kişileri hakkında bin Türk lirasından on beş bin Türk lirasına kadar idari para cezası uygulanır.

(2) Birinci fıkrada belirtilen idari para cezasının kamu kurum ve kuruluşları ile kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları hakkında uygulanması hâlinde, ödenen idari para cezası, cezaya esas ayrımcı uygulamaya kusuruyla sebebiyet veren kamu kurum ve kuruluşlarında görev yapan memurlar ve diğer kamu görevlileri ile kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarında görev yapanlara rücu edilir.

(3) Kanunun 19 uncu maddesinde öngörülen yükümlülüklere, uyarıya rağmen haklı bir neden olmaksızın belirtilen sürede uymayan birinci fıkra kapsamındaki kişi ve kuruluşlar hakkında beş yüz Türk lirasından iki bin Türk lirasına kadar idari para cezası uygulanır. Bu fıkrada düzenlenen idari para cezaları hakkında da ikinci fıkra hükmü uygulanır.

(4) Kurul, verdiği idari para cezasını bir defaya mahsus olmak üzere uyarı cezasına dönüştürebilir. Hakkında uyarı cezası verilen kişi veya kurumun ayrımcı fiilinin tekrarı hâlinde alacağı ceza yüzde elli oranında artırılır. Bu artış ceza üst sınırını aşamaz.

(5) Verilen idari para cezaları tebliğinden itibaren bir ay içinde ödenir.

(6) İdari yaptırımlara ilişkin Kanunda ve bu Yönetmelikte hüküm bulunmayan hâllerde 30/3/2005 tarihli ve 5326 sayılı Kabahatler Kanunu hükümleri uygulanır." şeklinde kanunun düzenlemesine paralel bir düzenlemeye yer verilmiştir.

Bu durumda; dava konusu idari para cezasının 5326 sayılı Kanun'un 16. maddesinde belirtilen idari yaptırım türlerinden biri olduğu, yukarıda hükümlerine yer verilen 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun "İdari Yaptırımlar" başlıklı 25. maddesinin ve Kanunun uygulanmasına yönelik Yönetmeliğin 70 maddesinin son fıkrasında idari yaptırımlara yönelik olarak hüküm bulunmayan hallerde 5326 sayılı Kabahatler Kanunu hükümlerinin uygulanacağına ilişkin düzenlemesi de göz önüne alındığında; 6701 sayılı Kanun uyarınca uygulanan idari para cezasına ilişkin işleme karşı açılan işbu davanın görüm ve çözümünde, 5326 sayılı Kanun'un 27. maddesinin 1. fıkrası uyarınca adli yargının görevli olduğu sonucuna varılmaktadır.

Nitekim, benzer uyuşmazlıkta Ankara Bölge İdare Mahkemesi 10. İdari Dava Dairesi'nin 22/02/2022 tarih ve E:2022/496, K:2022/496 sayılı kararı da bu yöndedir.

Açıklanan nedenlerle; davanın 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun 15/1-(a) maddesi hükmü uyarınca görev yönünden reddine..."

3. Davacı vekili, bu kez aynı istemle adli yargı yerinde dava açmıştır.

B. Adli Yargıda

4. Ankara 2. Sulh Ceza Hakimliği27/07/2023 tarih ve D.İş No. 2022/16320sayılı kararıile, bahse konu kabahatin İzmir ilinde gerçekleşmiş olması nedeniyle davaya bakma yetkisinin İzmir Sulh Ceza Hakimliğine ait olduğu gerekçesiyle 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 12/1 maddesi uyarınca yetkisizlik kararı vermiştir.

5. **İzmir 1. Sulh Ceza Hakimliği 23/10/2023 tarih ve D.İş. No.2023/6508 sayılı kararı**ile, idari işleme yönelik itiraz başvurusunun idari yargı yerinde görülmesi gerektiği gerekçesiyle davanın görev yönünden reddine ve karar kesinleştiğinde görev uyuşmazlığının giderilmesi için dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesine karar vermiş, bu karara karşı yapılan itiraz üzerine, İzmir 2. Sulh Ceza Hakimliği 21/11/2023 tarih ve D.İş. No. 2023/10747 sayılı kararı ile itirazın reddine kesin olarak karar vermiş, bu karar kesinleşmiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

"...Başvuru dilekçesi, cevap dilekçesi, ekindeki belgeler, idari yaptırım kararının tüm dayanak belgeleri ve dosya kapsamı bir bütün olarak incelendiğinde; başvuran hakkında Türkiye İnsan Haklan ve Eşitlik Kurumunun 01.11.2021 tarih 2021/267 karar numaralı kurul kararı ile ayrımcılık yasağı ihlali yapıldığına, 29.500,00 TL idari para cezası uygulanmasına, kararın kamuoyuna duyurulmasına dair karar verildiği anlaşılmıştır. 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 2. maddesine göre idari dava türleri; a) idari işlemler hakkında yetki, şekil sebep, konu ve amaç yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlal edilenler "tarafından açılan iptal davaları b) idari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar açılan tam yargı davaları c) Tahkim yolu öngörülen imtiyaz şartlaşma ve sözleşmelerinden doğan uyuşmazlıklar hariç kamu hizmetlerinden birinin yürütülmesi için yapılan her türlü idari sözleşmelerden dolayı taraflar arasında ortaya çıkan" uyuşmazlıklara ilişkin davalardır. Kamu kurumlarınca alınan idari kararların yetki, şekil, sebep, konu" ve amaç yönlerinden biri ile kanuna aykırı olup olmadığının yargısal denetimi 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun 2. Maddesinde belirtilen iptal davaları kapsamında, idari yargı mercilerince yapılmaktadır. Dosya içeriğine göre; başvuran hakkında verilen ayrımcılık yasağı ihlaline, 29.500,00 TL idari para cezasına ve kararın kamuoyuna duyurulmasına dair kararın idarenin kamu gücü kullanarak, tek taraflı tesis ettiği idari nitelikte bir işlem olduğu söz konusu işlemin iptaline ilişkin davada 2577 sayılı Yasa'nın 2/a maddesi gereği idari yargı yerinin görevli olduğu, sulh Ceza Hakimliklerinde incelenebilecek kararlardan olmadığı, başvuruya konu idari işleme karşı görevli

Mahkemenin İdare Mahkemeleri olduğu anlaşıldığından; 5326 sayılı Yasa'nın 28/1-b maddesi gereği, başvurunun görev yönünden usulden reddine, Aynı konuya ilişkin olarak itiraz edenin Ankara 12. İdare mahkemesine yapmış olduğu başvurunun 21.04.2022 tarih, 2022/813 esas, 2022/862 Karar sayılı kararı ile görev yönünden reddine karar verilmiş olmakla, her iki yargı yolu arasında olumsuz görev uyuşmazlığı oluştuğundan görev uyuşmazlığının giderilmesi için dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanlığına gönderilmesine karar verilmiş, aşağıdaki şekilde karar verilmiştir..

KARAR; Yukarıda Açıklanan Nedenlerle;

Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun 01.11.2021 tarih 2021/267 karar numaralı idari işleme yönelik muteriz vekilinin itiraz başvurusunun 5326 sayılı Yasa'nın 28/1-b maddesi uyarınca GÖREV YÖNÜNDEN USULDEN REDDİNE,

Daha önce kesin suretle verilmiş İdari Yargı Kararı mevcut olduğundan farklı yargı mercileri arasında karar kesinleştiğinde 12/6/1979 tarihli 2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanun'un 14. Maddesi mucibinde OLUMSUZ GÖREV UYUŞMAZLIĞI çıkarılmasına,

Kararın bu haliyle kesinleşmesi halinde 2247 sayılı yasanın 15. Maddesi gereğince daha önce görevsizlik verilmiş olan İdari Yargı Mercii dosyasının ilgili Mahkemeden (Ankara 12. İdare Mahkemesinden) istenilmesi ile dosyanın ihtilafının halli için T.C. UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ'NE GÖNDERİLMESİNE..."

6. 2247Sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanun'un 16. maddesi uyarınca Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı ve Danıştay Başsavcısının konuya ilişkin yazılı düşünceleri istenilmiştir.

III. BAŞSAVCILIK DÜŞÜNCELERİ

A. Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının Yazılı Düşüncesi

7. Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı, davanın görüm ve çözümünün idariyargı yerine ait olduğu yönünde yazılı düşünce vermiştir. Yazılı düşüncenin ilgili kısmı şöyledir:

"...Bilindiği gibi, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun "İdari Dava Türleri ve İdari Yargı Yetkisinin Sınırı" kenar başlıklı 2. maddesinde, idari dava türleri: a) İdari işlemler hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlal edilenler tarafından açılan iptal davaları, b) İdari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar tarafından açılan tam yargı davaları, c) Tahkim yolu öngörülen imtiyaz şartlaşma ve sözleşmelerinden doğan uyuşmazlıklar hariç, kamu hizmetlerinden birinin yürütülmesi için yapılan her türlü idari sözleşmelerden dolayı taraflar arasında çıkan uyuşmazlıklara ilişkin davalar olarak sayılmıştır.

Kamu kurumlarınca alınan idari kararların yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile kanuna aykırı olduğu ileri sürülerek açılan ve 2577 sayılı Kanun'un 2. maddesinde tanımlanan iptal davalarının amacı, idari işlemlerin idari yargı organlarınca denetlenerek, idarenin hukuka uygunluğunun sağlanmasıdır.

Diğer taraftan, 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 3. maddesini değiştiren 06.12.2006 tarihli ve 5560 sayılı Kanunun 31. maddesinde "(.1) Bu Kanunun; / a) İdari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümleri, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde, / b) Diğer genel hükümleri, İdarî para cezası veya mülkiyetin kamuya geçirilmesi yaptırımını gerektiren bütün fiiller hakkında, / uygulanır." denilmiştir.

Aynı Kanun'un 27. maddesine, 5560 sayılı Kanun ile eklenen sekizinci fıkrada ise; idari yaptırım kararının verildiği işlem kapsamında aynı kişi ile ilgili olarak idari yargının görev alanına giren kararların da verilmiş olması hâlinde; idari yaptırım kararma ilişkin hukuka aykırılık iddialarının, bu işlemin iptali talebiyle birlikte idari yargı merciinde görüleceği kurala bağlanmış, bu maddenin gerekçesinde de "Bu hükümle, Kabahatler Kanunundaki düzenlemelerin ortaya çıkardığı bağlantı sorununa çözüm getirilmesinin amaçlandığı" ifade edilmiştir. 19.12.2006 tarihinde yürürlüğe giren bu düzenlemeye göre, 5326 sayılı Kanun'un; idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması hâlinde uygulanacağı; diğer kanunlarda görevli mahkemenin gösterilmesi durumunda ise uygulanmayacağı ancak; idari) yaptırım kararının verildiği işlem kapsamında aynı kişi ile ilgili olarak idari yargının görev alanına giren kararların da verilmiş olması hâlinde; idari yaptırım kararına ilişkin hukuka aykırılık iddialarının, bu işlemin iptali talebiyle birlikte idari yargı merciinde görüleceği anlaşılmaktadır.

Somut olayda, uyuşmazlığa konu Kurul Kararı ile idari para cezasına konu işlem kapsamında aynı maddi olay nedeniyle, aynı kişi ile ilgili olarak idari işlem niteliğinde yaptırım da içeren "Kararın kamuoyuna duyurulmasına" da kararı verildiği ve idari yargı yerinde dava konusu edildiği, dosyanın incelenmesinden anlaşılmıştır.

İncelenen uyuşmazlıkta, öngörülen idari para cezasının 5326 sayılı Kanun'un 16. maddesinde belirtilen idari yaptırım türlerinden biri olduğu, yaptırımın dayanağı olan 6701 sayılı Kanun'da idari para cezasına itiraz konusunda görevli mahkemenin gösterilmediği, ancak; idari para cezasına konu işlem kapsamında aynı kişi ile ilgili olarak kararın kamuoyuna duyurulması kararı da verildiği ve idari yargı yerinde dava konusu edildiği anlaşıldığından, idari para cezasına ilişkin kararın hukuka aykırılığı iddiasının da, idari yargı yerinde görüleceği kuşkusuzdur.

Bu durumda, 5326 sayılı Kanun'un 5560 sayılı Kanunla değişik 3. maddesi ve aynı Kanun'un 27. maddesine 5560 sayılı Kanun'la eklenen sekizinci fıkra hükmü bir arada değerlendirildiğinde, 6701

sayılı Kanun uyarınca verilen Kurul Kararı'na karşı açılacak davanın çözümünde idari yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

Bu nedenle, dava konusu uyuşmazlığın çözümünün idari yargının görevine girdiği anlaşıldığından, Ankara 12. İdare Mahkemesinin 21.04.2022 tarihli ve 2022/813 E.,-2022/862 K. sayılı görevsizlik kararının kaldırılmasına karar verilmesi gerekmektedir..."

B. Danıştay Başsavcılığının Yazılı Düşüncesi

8. Danıştay Başsavcısı, davanın görüm ve çözümünün idariyargı yerine ait olduğu yönünde yazılı düşünce vermiştir. Yazılı düşüncenin ilgili kısımı şöyledir.

"...5236 sayılı Kabahatler Kanûnunun 3., 16., 19. ve 27. maddelerinde yer alan hükümlere göre idârî para cezası ve mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin idârî yaptırım kararlarına karşı sulh ceza mahkemelerine,ilgili kanunlarda yer alan "diğer idârî tedbirlere" karşı idârî yargı mercilerine başvurulabileceği, ancak diğer kanûnlarda idârî yargı merciine başvurulabileceğine ilişkin hüküm bulunması ya da idârî yaptırım kararının verildiği işlem kapsamında aynı kişi hakkında idârî yargının görev alanına giren kararların verilmiş olması hâlinde idârî yaptırımın ve aynı kişiyi ilgilendiren idârî işlemin iptali istemiyle açılacak dâvâların idârî yargı merciince çözümlenmesi gerektiği açıktır.

Dâvânın, Kurul kararının iptali istemiyle açılmış olması nedeniyle, dâvâ konusu kararın bütün olarak değerlendirilmesi gerekmekte olup, kararın ayrımcılık yasağının ihlâl edildiğinin tespiti, idârî para cezası verilmesi ve kararın kamuoyuna duyurulması olmak üzere üç kısımdan oluştuğu dikkate alındığında, ayrımcılık yasağının ihlâl edildiğine ilişkin tespite istinaden verilen idârî para cezasına karşı açılan dâvânın kural olarak adlî yargı merciince görülmesi gerekmekte ise de, aynı işlem içeriğinde kamuoyuna duyurma işlemi de bulunduğundan ve bu işleminidare tarafındankamu gücü kullanılarak tesis edilen idârî işlem niteliğinde olması ve aksine bir kanûnî düzenlemenin bulunmaması hâlinde idârî işlemlerin idârî yargının yargısal denetimine tâbi olması bakımından, uyuşmazlığın görüm ve çözümü idârî yargının görev alanına girmektedir.

Bu itibarla, kamuoyuna duyurma işlemi ile birlikte idârî para cezası verilmesine ilişkin işlemin yargısal denetiminin, Kabahatler Kanûnunun 27. maddesinin sekizinci fıkrası uyarınca idârî yargı merciince yapılması gerekmektedir.

Uyuşmazlık Mahkemesinin E:2013/1601, K:2013/1818, E:2023/316, K:2023/442 sayılı ve Danıştay Onuncu Dairesinin E:2010/15924, K:2013/3472, E:2021/30, K:2021/4849 sayılı kararları da bu görüşü destekler niteliktedir.

SONUÇ : Açıklanan nedenlerle, uyuşmazlığın görüm ve çözümünde idârî yargının görevli olduğudüşünülmektedir..."

III. İLGİLİ HUKUK

9. 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun *"İdari dava türleri ve idari yargı yetkisinin sınırı"* başlıklı 2. maddesinin birinci fıkrası şöyledir:

1. (Değişik: 10/6/1994-4001/1 md.) İdari dava türleri şunlardır:

a) (İptal: Anayasa Mahkemesinin 21/9/1995 tarihli ve E:1995/27, K:1995/47 sayılı kararı ile; Yeniden Düzenleme: 8/6/2000-4577/5 md.) İdarî işlemler hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlâl edilenler tarafından açılan iptal davaları,

b) İdari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar tarafından açılan tam yargı davaları,

c) (Değişik: 18/12/1999-4492/6 md.) Tahkim yolu öngörülen imtiyaz şartlaşma ve sözleşmelerinden doğan uyuşmazlıklar hariç, kamu hizmetlerinden birinin yürütülmesi için yapılan her türlü idari sözleşmelerden dolayı taraflar arasında çıkan uyuşmazlıklara ilişkin davalar.

10. 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun *"Genel kanun niteliği "* başlıklı 3. maddesi şöyledir:

"(Değişik: 6/12/2006-5560/31 md.)

(1) Bu Kanunun;

a) İdarî yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümleri, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde,

b) Diğer genel hükümleri, idarî para cezası veya mülkiyetin kamuya geçirilmesi yaptırımını gerektiren bütün fiiller hakkında, uygulanır."

11. 5326 sayılı Kanun'un *"Yaptırım türleri"* başlıklı 16. maddesi şöyledir :

"(1) Kabahatler karşılığında uygulanacak olan idarî yaptırımlar, idarî para cezası ve idarî tedbirlerden ibarettir.

(2) İdarî tedbirler, mülkiyetin kamuya geçirilmesi ve ilgili kanunlarda yer alan diğer tedbirlerdir."

12. 5326 sayılı Kanun'un *"Başvuru yolu"* başlıklı 27. maddesinin 1. ve 8. fıkraları şöyledir:

"(1) İdarî para cezası ve mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin idarî yaptırım kararına karşı, kararın tebliği veya tefhimi tarihinden itibaren en geç onbeş gün içinde, sulh ceza mahkemesine başvurulabilir. Bu süre içinde başvurunun yapılmamış olması halinde idarî yaptırım kararı kesinleşir.

...

(8) (Ek: 6/12/2006-5560/34 md.) İdarî yaptırım kararının verildiği işlem kapsamında aynı kişi ile ilgili olarak idarî yargının görev alanına giren kararların da verilmiş olması halinde; idarî yaptırım kararına ilişkin hukuka aykırılık iddiaları bu işlemin iptali talebiyle birlikte idarî yargı merciinde görülür."

13. 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun*"Kurulun görev ve yetkileri"*başlıklı 11. maddesinin 1. fikrasının b bendi şöyledir :

"Ayrımcılık yasağı ihlallerine ilişkin başvurular ile insan hakları veya ayrımcılık yasağı ihlallerine ilişkin resen yapılan incelemeleri karara bağlamak, bu başvuru ve incelemelere ilişkin gerekli hâllerde uzlaşma sürecini sonuçlandırmak, ayrımcılık yasağı ihlallerine ilişkin bu Kanunda öngörülen idari yaptırımlara karar vermek."

14. 6701 sayılı Kanun'un *"Kurulun çalışma esasları"* başlıklı 12. maddesinin 11. fikrası şöyledir :

"Kurul, gerekli gördüğü durumlarda kararlarını, kişisel verilerin gizliliği ilkesine bağlı kalmak kaydıyla uygun vasıtalarla kamuoyuna duyurabilir."

15. 6701 sayılı Kanun'un *"İdari yaptırımlar"* başlıklı 25. maddesi şöyledir :

"(1) Ayrımcılık yasağının ihlali hâlinde, bu ihlalin etki ve sonuçlarının ağırlığı, failin ekonomik durumu ve çoklu ayrımcılığın ağırlaştırıcı etkisi dikkate alınarak ihlalden sorumlu olan kamu kurum ve kuruluşları, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları, gerçek kişiler ve özel hukuk tüzel kişileri hakkında bin Türk lirasından on beş bin Türk lirasına kadar idari para cezası uygulanır.

(2) Birinci fıkrada belirtilen idari para cezasının kamu kurum ve kuruluşları ile kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları hakkında uygulanması hâlinde, ödenen idari para cezası, cezaya esas ayrımcı uygulamaya kusuruyla sebebiyet veren kamu kurum ve kuruluşlarında görev yapan memurlar ve diğer kamu görevlileri ile kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarında görev yapanlara rücu edilir.

(3) 19 uncu maddede öngörülen yükümlülüklere, uyarıya rağmen haklı bir neden olmaksızın belirtilen sürede uymayan birinci fıkra kapsamındaki kişi ve kuruluşlar hakkında beş yüz Türk lirasından iki bin Türk lirasına kadar idari para cezası uygulanır. Bu fıkrada düzenlenen idari para cezaları hakkında da ikinci fıkra hükmü uygulanır.

(4) Kurul, verdiği idari para cezasını bir defaya mahsus olmak üzere uyarı cezasına dönüştürebilir. Hakkında uyarı cezası verilen kişi veya kurumun ayrımcı fiilinin tekrarı hâlinde alacağı ceza yüzde elli oranında artırılır. Bu artış ceza üst sınırını aşamaz.

(5) Bu Kanuna göre verilen idari para cezaları tebliğinden itibaren bir ay içinde ödenir.

(6) Bu Kanunda hüküm bulunmayan hâllerde idari yaptırımlara ilişkin olarak 30/3/2005 tarihli ve 5326 sayılı Kabahatler Kanunu hükümleri uygulanır."

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

16. Uyuşmazlık Mahkemesinin Rıdvan GÜLEÇ'inBaşkanlığında, Üyeler Nilgün TAŞ, Doğan AĞIRMAN, Eyüp SARICALAR, Ahmet ARSLAN, Mahmut BALLI ve Bilal ÇALIŞKAN'ın katılımlarıyla yapılan 08/07/2024 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, olay kısmında belirtildiği üzere tarafları, konusu ve sebebi aynı olan davada, idari yargı yerince adli yargı yerinin görevli olduğu gerekçesiyle verilmiş ve kesinleşmiş bir görevsizlik kararı bulunmakta olup, bunun üzerine kendine gelen davayı inceleyen adli yargı yerinin sahip olduğu seçenekler ile verdiği karar bakımından bir değerlendirme yapılması gerekmektedir.

17. 2247 sayılı Kanun'un 14. maddesinde yer alan, *"Olumsuz görev uyuşmazlığının bulunduğunun ileri sürülebilmesi için adli ve idari yargı mercilerinin tarafları konusu ve sebebi aynı olan davada kendilerini görevsiz görmeleri ve bu yolda verdikleri kararların kesin veya kesinleşmiş olması gerekir. Bu uyuşmazlığın giderilmesi istemi, ancak davanın taraflarınca ileri sürülebilir."* hükmüne göre, idare mahkemesinin kesinleşmiş görevsizlik kararı üzerine adli yargı yerince de görevsizlik kararı verilmesi ve bu kararın kesinleşmesi halinde, olumsuz görev uyuşmazlığı doğmuş olacak; hukuk alanında doğmuş bulunan bu uyuşmazlığın giderilmesi istemi ise, ancak davanın taraflarınca ileri sürülebilecektir.

18. 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesindeki *"Adli ve idari yargı mercilerinden birisinin kesin veya kesinleşmiş görevsizlik kararı üzerine kendine gelen bir davayı incelemeye başlayan veya incelemekte olan bir yargı mercii davada görevsizlik kararı veren merciin görevli olduğu kanısına varırsa, gerekçeli bir karar ile görevli merciin belirtilmesi için Uyuşmazlık Mahkemesine başvurur ve elindeki işin incelenmesini Uyuşmazlık Mahkemesinin karar vermesine değin erteler."* hükmüne göre ise, adli yargı yeri, davaya bakma görevinin daha önce görevsizlik kararı veren idari yargı yerine ait olduğunu belirten gerekçeli bir karar ile doğrudan Uyuşmazlık Mahkemesine

başvurma olanağına sahiptir. Şu kadar ki, başvuru kararının, görev konusunda Uyuşmazlık Mahkemesince karar verilmesine değin işin incelenmesinin ertelenmesi hususunu da ihtiva etmesi gerekir.

19. Kanun koyucu, 14. maddeye göre hukuk alanında olumsuz görev uyuşmazlığı doğması halinde her iki yargı merciince işten el çekilmiş olduğundan başvurma iradesini davanın taraflarına bırakmış iken, bu yönteme nazaran daha kısa zamanda çözüme ulaşılmasını amaçladığı 19. madde ile, daha önce görevsizlik kararı veren yargı merciinden sonra davayı inceleyen yargı merciine, işten el çekmeden doğrudan Uyuşmazlık Mahkemesine başvurma imkânını tanımıştır.

20. Olayda, adli yargı yerince, görevsizlik kararı verilmekle birlikte, bununla yetinilmemiş ayrıca görevli merciin belirtilmesi için kararın kesinleşmesinden sonradava dosyasının re'sen Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesine de karar verilmiştir.

21. Bu haliyle, her ne kadar 2247 sayılı Kanun'da öngörülen yönteme uymamakta ise de, davalı vekilince de olumsuz görev uyuşmazlığının giderilmesi istemli başvurudabulunulduğuhususu da gözetilerek, İzmir 1. Sulh Ceza Hakimliğince re'sen yapılan başvurunun 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesi kapsamında olduğunun kabulü ile ; Uyuşmazlık Mahkemesinin önüne gelmiş bulunan görev uyuşmazlığının çözüme kavuşturulması, gerek dava ekonomisine gerek Uyuşmazlık Mahkemesinin kuruluş amacına uygun olacağından görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

22. Raportör-Hâkim Şerife ÖZDOĞAN'ın davanın çözümünde idari yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada idari yargının görevli olduğu yolundaki yazılı açıklamaları okunup bu yöndekisözlü açıklamaları da dinlendikten sonra,gereği görüşülüp düşünüldü:

23.Dava, davacı Belediye Başkanlığının ayrımcılık yasağı ihlali yaptığı nedeniyle idari para cezası ile cezalandırılmasına ve bu durumun kamuoyuna bildirilmesine ilişkin Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun 09/02/2022 tarih ve 2021/267 sayılı kurul kararının iptali istemiyle açılmıştır.

24. 5236 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 3., 16., 19. ve 27. maddelerinde yer alan hükümlere göre idari para cezası ve mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin idari yaptırım kararlarına karşı sulh ceza mahkemelerine, ilgili kanunlarda yer alan *"diğer idari tedbirlere"* karşı idari yargı mercilerine başvurulabileceği, ancak diğer kanunlarda idari yargı merciine başvurulabileceğine ilişkin hüküm bulunması ya da idari yaptırım kararının verildiği işlem kapsamında aynı kişi hakkında idari yargının görev alanına giren kararların verilmiş olması hâlinde idari yaptırımın ve aynı kişiyi ilgilendiren idari işlemin iptali istemiyle açılacak davaların idari yargı merciince çözümlenmesi gerektiği açıktır.

25. Davanın, Kurul kararının iptali istemiyle açılmış olması nedeniyle, dava konusu kararın bütün olarak değerlendirilmesi gerekmekte olup, kararın ayrımcılık yasağının ihlâl edildiğinin tespiti, idari para cezası verilmesi ve kararın kamuoyuna duyurulması olmak üzere üç kısımdan oluştuğu dikkate alındığında, ayrımcılık yasağının ihlal edildiğine ilişkin tespite istinaden verilen idari para cezasına karşı açılan davanın kural olarak adli yargı merciince görülmesi gerekmekte ise de, aynı işlem içeriğinde kamuoyuna duyurma işlemi de bulunduğundan ve bu işlemin idare tarafindankamu gücü kullanılarak tesis edilen idari işlem niteliğinde olması ve aksine bir kanuni düzenlemenin bulunmaması hâlinde idari işlemlerin idari yargının yargısal denetimine tabi olması bakımından, uyuşmazlığın görüm ve çözümü idari yargının görev alanına girmektedir.

26. Bu itibarla, kamuoyuna duyurma işlemi ile birlikte idari para cezası verilmesine ilişkin işlemin yargısal denetiminin, Kabahatler Kanunu'nun 27. maddesinin sekizinci fıkrası uyarınca idârî yargı merciince yapılması gerekmektedir.

27. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak, İzmir 1. Sulh Ceza Hakimliğinin 23/10/2023 tarih ve D.İş No.2023/6508 sayılı başvurusunun kabulü ile; Ankara 12. İdare Mahkemesinin 21/04/2022 tarih ve E.2022/813, K.2022/862 sayılı görevsizlik kararının kaldırılmasına karar verilmesi gerekmiştir.

V. HÜKÜM

Açıklanan nedenlerle;

A. Davanın çözümünde İDARİ YARGI YERİNİN GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. İzmir 1. Sulh Ceza Hakimliğinin 23/10/2023 tarih ve D.İş No.2023/6508 sayılı BAŞVURUSUNUN KABULÜ ile Ankara 12. İdare Mahkemesinin21/04/2022 tarih ve E.2022/813, K.2022/862sayılıGÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA,

08/07/2024 tarihinde OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Rıdvan	Nilgün	Doğan	Eyüp
GÜLEÇ	TAŞ	AĞIRMAN	SARICALAR

Üye	Üye	Üye
Ahmet	Mahmut	Bilal
ARSLAN	BALLI	ÇALIŞKAN